

**KONCEPTUÁLNE ZMENY V PRÁVNEJ ÚPRAVE LIKVIDÁCIE
OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ
CONCEPTUAL CHANGES IN THE LEGAL REGULATION
OF LIQUIDATION OF COMPANIES**

Michal Sokol¹

DOI: <https://doi.org/10.24040/pros.13.11.2020.ssp.168-178>

Abstrakt

Predmetom predloženého príspevku sú najdôležitejšie konceptuálne zmeny likvidácie obchodných spoločností vykonaných poslednou novelou Obchodného zákonníka. Autor sa venuje vstupu obchodnej spoločnosti do likvidácie, zisťovaním majetku obchodnej spoločnosti, preddavkom na likvidáciu ako aj zmenám v dodatočnej likvidácii obchodnej spoločnosti, ako aj subjektívnym hodnotením recentných zmien.

Kľúčové slová

Likvidácia obchodnej spoločnosti. Likvidátor. Preddavok na likvidáciu. Dodatočná likvidácia.

Abstract

The subject of the submitted paper are the most important conceptual changes in the liquidation of companies made by the most recent amendment to the Commercial Code. The author focuses on the entry of a company into liquidation, ascertaining the assets of the company, the advance payment for liquidation and the changes in the additional liquidation of the company, as well as the subjective evaluation of recent changes.

Keywords

Liquidation of a company. Liquidator. Advance payment for liquidation. Additional liquidation.

Úvod

Novela zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo „ObZ“) vykonaná zákonom č. 390/2019 Z.z. ktorým

¹ Mgr. Michal Sokol, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva.

sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela ObZ“) priniesla viacero podstatných zmien súvisiacich s likvidáciou a dodatočnou likvidáciou obchodnej spoločnosti. Popri hmotnoprávných dopadoch sa táto novela dotkla i procesných postupov v statusových veciach právnických osôb. Do zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) zaviedla nové konania týkajúce sa právnických osôb, a to konanie o zrušení právnickej osoby² či konanie o nariadení dodatočnej likvidácie majetku spoločnosti,³ ako aj ďalšie zmeny súvisiace s Obchodným registrom. Podľa dôvodovej správy k novele ObZ má nová úprava likvidácie obchodnej spoločnosti priniesť vyššiu mieru zaangažovanosti a aktivity zo strany spoločníkov ako aj odstrániť nedostatky doterajšej právnej úpravy.⁴

Predkladaný príspevok sa zaoberá najdôležitejšími koncepčnými zmenami, ktoré priniesla novela ObZ v porovnaní s predošlou úpravou. Cieľom príspevku je komplexné zhodnotenie možných prínosov či nedostatkov novej právnej úpravy.

I. Zrušenie obchodnej spoločnosti

Likvidácia obchodnej spoločnosti súvisí s ukončením jej podnikateľskej činnosti. Je spojená so záverečnou fázou životného cyklu obchodnej spoločnosti, pričom predstavuje jeden zo spôsobov vyporiadania jej majetku. Zákonodarca v kontraste k pôvodnému zneniu ObZ účel likvidácie obchodnej spoločnosti explicitne vymedzuje, a síce stanovuje, že likvidácia má smerovať k uspokojeniu nárokov veriteľov, ako aj tých osôb, ktoré majú právo na likvidačný zostatok.⁵ Csach pod pojmom likvidácia rozumie zákonom stanovený postup, ktorým dochádza k vyrovnaniu majetkových vzťahov zanikajúceho subjektu (v tomto prípade obchodnej spoločnosti).⁶ Z uvedeného možno vyvodíť, že likvidácia by mala smerovať k

² Ustanovenie § 309 a nasl. CMP.

³ Ustanovenie § 309j CMP.

⁴ Dôvodová správa k zákonu č. 390/2019 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony; Dostupné na webovej adrese: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2019/390-2019-z-z.html?print=1>.

⁵ Ustanovenie § 70 ods. 1 ObZ.

⁶ CSACH, K. - GALANDOVÁ, M. In OVEČKOVÁ, O. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. s. 625.

speňažení majetku obchodnej spoločnosti a následnému uspokojeniu nárokov oprávnených osôb.

V odbornej literatúre sa možno stretnúť s ojedinelým prirovnaním likvidácie obchodnej spoločnosti k dedeniu po fyzickej osobe (poručiteľovi), ktoré je odvodené od ich obdobného účelu, a síce vysporiadaniu majetkových vzťahov.⁷ Zastávame názor, že takéto prirovnanie je veľmi vzdialené. Možno ho pripustiť len ako určité zjednodušenie celej problematiky, a to najmä z dôvodu značných rozdielností medzi oboma inštitútmi. Ako príklad možno uviesť, že dedičia nadobúdajú majetok už smrťou poručiteľa.⁸ Procesný postup v dedičskom konaní sa konštruuje ako následný, zavŕšený finálnou formou deklaratórnej povahy. V prípade obchodnej spoločnosti spravidla dochádza prv k likvidácii jej majetku (pokiaľ nejakým disponuje) a až následne je vymazaná z obchodného registra, teda zaniká. Procesné aspekty vysporiadania majetkových pomerov fyzickej osoby na strane jednej a právnickej osoby na strane druhej sú teda riešené do istej miery odlišne.

Novela ObZ zavádza obmenenú koncepciu likvidácie, od ktorej si zákonodarca sľubuje väčšiu aktivitu samotných spoločníkov obchodných spoločností, ako aj zefektívnenie celého procesu likvidácie.

Za jeden z prvých signifikantných rozdielov oproti pôvodnej právnej úprave možno považovať zdokonalenie ustanovení súvisiacich so zrušením a zánikom obchodnej spoločnosti.⁹ Okrem značne väčšej prehľadnosti je nutné poukázať na podstatnú konceptuálnu zmenu spočívajúcu v upustení od zisťovania existencie či neexistencie majetku obchodnej spoločnosti.¹⁰ Inými slovami, pri zrušení obchodnej spoločnosti je podľa novej právnej úpravy z hľadiska jej likvidácie irelevantná skutočnosť, či disponuje akýmsi majetkom alebo nie.

Zjednodušenie celého procesu zrušenia obchodnej spoločnosti spočíva v jeho konkretizácii a precizácii. Zákonodarca de facto ustanovil nasledujúce alternatívy - (i) prechod celého imania obchodnej spoločnosti na právneho nástupcu¹¹ (teda zrušenie

⁷ KUBÍČEK, P. - ŠKRINÁR, A. - NEVOLNÁ, Z. - KOLKUSOVÁ, R. - ĎURICA, M. Obchodné právo. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 112.

⁸ Ustanovenie § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ”).

⁹ Ustanovenie § 68 a nasl. ObZ.

¹⁰ Bližšie k pôvodnej úprave likvidácie pozri SUCHOŽA, J. - HUSÁR, J. a kol. Obchodné právo. Prvé vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2009. s. 365 a nasl.

¹¹ Okrem uvedeného spôsobu sa obchodná spoločnosť zrušuje bez likvidácie aj v prípade, ak nedošlo k splneniu povinnosti zložiť preddavok na likvidáciu v určenej výške (pozri § 68 ods. 2 druhá alinea ObZ).

obchodnej spoločnosti bez likvidácie) alebo, za splnenia ďalších predpokladov¹², (ii) zrušenie obchodnej spoločnosti s likvidáciou. V tomto smere je možné badať posun oproti pôvodnej právnej úprave, ktorá napríklad v prípade zrušenia obchodnej spoločnosti súdom vyžadovala jeho ingerenciu v podobe obligatórneho zisťovania existencie majetku obchodnej spoločnosti.¹³ To mohlo byť značne komplikované a zdĺhavé. Po novom táto povinnosť súdu úplne odpadá, čo má jednoznačne za následok ich odbremenenie ako aj zrýchlenie celého procesu. Pre úplnosť uvádzame, že uvedená zmena sa týka obdobia pred vstupom obchodnej spoločnosti do likvidácie. Povinnosť likvidátora zisťovať majetok obchodnej spoločnosti počas likvidácie zostala prirodzene zachovaná.

I.I Vstup obchodnej spoločnosti do likvidácie

Novela ObZ priniesla zmenu aj vo vzťahu k definovaniu momentu vstupu obchodnej spoločnosti do likvidácie. Podľa pôvodnej právnej úpravy obchodná spoločnosť vstupovala do likvidácie ku dňu svojho zrušenia. Z hľadiska komparácie uvádzame, že podľa českého zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník platí obdobné pravidlo. Právnická osoba vstupuje do likvidácie dňom, kedy je zrušená, či vyhlásená za neplatnú.¹⁴ Poľský zákonodarca porovnateľné pravidlo explicitne vyjadruje napríklad pri likvidácii spoločnosti s ručením obmedzeným. Momentom vstupu spoločnosti do likvidácie je nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia súdu o jej zrušení, či rozhodnutie samotných spoločníkov o jej zrušení, alebo ak nastane iný dôvod zrušenia spoločnosti.¹⁵

Nová právna úprava viaže vstup obchodnej spoločnosti do likvidácie ku konštitutívnemu zápisu likvidátora do obchodného registra. Obchodná spoločnosť sa v čase od jej zrušenia až do momentu vstupu do likvidácie považuje za obchodnú spoločnosť v kríze.¹⁶ Primárnu povinnosť ustanoviť likvidátora majú v prípade zrušenia obchodnej spoločnosti rozhodnutím spoločníkov alebo príslušným orgánom samotní spoločníci, resp. príslušný orgán obchodnej spoločnosti, a to spoločne s rozhodnutím o zrušení obchodnej spoločnosti, najneskôr však do 60 dní od jej zrušenia. Ak túto povinnosť nespĺnia, avšak

¹² Zloženie preddavku na likvidáciu.

¹³ Pôvodné znenie § 68 ods. 8 ObZ.

¹⁴ Bližšie pozri ustanovenie § 187 ods. 2 zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník.

¹⁵ Bližšie pozri: art. 274 Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych.

¹⁶ Ustanovenie § 67a ods. 2 ObZ.

preddavok na likvidáciu bude zložený v notárskej úschove, ustanoví likvidátora súd. V tomto smere je nutné upriamiť pozornosť na to, že základným determinantom pre podanie návrhu na zápis likvidátora do obchodného registra je predchádzajúce zloženie preddavku na likvidáciu samotnou obchodnou spoločnosťou.

O dôvodoch uvedenej zmeny, resp. stanoveného prístupu zákonodarcu možno polemizovať. Vzhľadom na zámer proces likvidácie skvalitniť však uvedenú zmenu považujeme za pozitívnu. Domnievame sa, že jedným z možných dôvodov úpravy momentu vstupu obchodnej spoločnosti do likvidácie môže byť skutočnosť, že podľa predošlej právnej úpravy vstúpila obchodná spoločnosť do likvidácie už ku dňu svojho zrušenia. K vymenovaniu likvidátora dochádzalo až následne. Ak likvidátor nebol vymenovaný bez zbytočného odkladu, vymenoval ho súd. Fakticky tak mohlo dôjsť k situáciám, kedy obchodná spoločnosť síce bola v likvidácii, avšak de facto likvidátora nemala, pretože nebol vymenovaný bez zbytočného odkladu (treba pripomenúť, že vymenovanie súdom mohlo trvať dlhšiu dobu). Uvedený stav mohol spôsobovať značnú mieru neistoty vo vzťahu k tretím osobám, najmä veriteľom obchodnej spoločnosti.

Nová právna úprava zavádza princíp „niet likvidácie bez likvidátora“, kedy sa likvidácia nezačne skôr, ako zápisom likvidátora do obchodného registra. Máme za to, že takúto zmenu možno považovať za jeden z krokov, ktorým sa vyššie spomenutá neistota tretích osôb môže eliminovať, či dokonca odstrániť. Inými slovami, ide o predchádzanie vzniku situácií, kedy bude obchodná spoločnosť na začiatku likvidácie, resp. v jej počiatočných fázach bez likvidátora. Na druhej strane, kategorické zodpovedanie otázky, či táto zmena aj v praktickej rovine prinesie sledovaný účel je vzhľadom na krátku účinnosť novely ObZ predčasné.

II. Preddavok na likvidáciu

Nóvvum súvisiace s procesom likvidácie obchodnej spoločnosti je zloženie tzv. preddavku na likvidáciu do notárskej úschovy, a to vo výške 1.500 Eur.¹⁷ Povinnosť zaplatiť preddavok na likvidáciu vzniká nielen v prípade ustanovenia likvidátora spoločníkmi, ale aj

¹⁷ Bližšie pozri vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 193/2020 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka o likvidácii.

ustanovenia likvidátora súdom. Jeho účelom je pokrytie odmeny a náhrady výdavkov likvidátora.

Ako sme už uviedli, ak dôjde k rozhodnutiu spoločníkov, či príslušného orgánu obchodnej spoločnosti o jej zrušení, majú spoločníci, resp. príslušný orgán obchodnej spoločnosti povinnosť ustanoviť likvidátora a pred jeho zápisom do obchodného registra zložiť preddavok na likvidáciu. Avšak v prípade, ak dochádza k zrušeniu obchodnej spoločnosti súdom, preddavok budú povinné zložiť osoby enumerované v § 309h ods. 2 CMP,¹⁸ ak budú mať na vykonaní likvidácie majetku obchodnej spoločnosti záujem.

Vzhľadom na komplexnosť novej právnej úpravy považujeme za dôležité poukázať na postup v prípade, ak k zloženiu preddavku nedôjde. Zákonodarca explicitne rieši situáciu zrušenia obchodnej spoločnosti z dôvodu uplynutia času, na ktorý bola založená. Ak v tomto prípade nebude v lehote 60 dní spoločníkmi ustanovený likvidátor, alternatívne nebude zložený preddavok na likvidáciu, platí, že obchodná spoločnosť sa považuje za založenú na dobu neurčitú.¹⁹ Ak však nebude zložený preddavok v prípadoch zrušenia obchodnej spoločnosti súdom v stanovených lehotách, v zmysle ustanovenia § 68 ods. 2 druhá alinea ObZ sa obchodná spoločnosť zrušuje bez likvidácie.

Súd ma po zrušení obchodnej spoločnosti podľa ustanovenia § 309e CMP povinnosť zverejniť v Obchodnom vestníku oznámenie o jej zrušení. V nadväznosti na to je potrebné poukázať na ustanovenie § 309f CMP: „*Ak spoločnosť do 90 dní od zverejnenia oznámenia o zrušení spoločnosti v Obchodnom vestníku nevstúpi do likvidácie, predpokladá sa, že je v úpadku.*”²⁰

Z uvedeného vyplýva, že ak po zrušení obchodnej spoločnosti súdom nebude splnená povinnosť zložiť preddavok na likvidáciu, nemôže byť likvidátor zapísaný do obchodného registra, a teda obchodná spoločnosť nemôže vstúpiť do likvidácie. Z uvedeného dôvodu bude obchodná spoločnosť v zmysle ustanovenia § 309f považovaná za spoločnosť v úpadku (tzv. predpoklad úpadku obchodnej spoločnosti).

V danej situácii súdu vzniká povinnosť zverejniť v Obchodnom vestníku oznámenie o predpokladanom úpadku obchodnej spoločnosti s poučením veriteľov, osôb, ktoré majú právo na likvidačný zostatok, či iných orgánov a osôb dotknutých zrušením obchodnej spoločnosti o

¹⁸ Ide o veriteľa spoločnosti, osobu, ktorá má právo na likvidačný zostatok, orgán štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva podľa osobitného zákona, alebo toho, kto je dotknutý zrušením spoločnosti do výmazu spoločnosti z obchodného registra.

¹⁹ Ustanovenie § 68 ods. 5 ObZ.

²⁰ Ustanovenie § 309f CMP.

možnosti podať návrh na ustanovenie likvidátora, avšak spoločne s osvedčením o tom, že bol zložený preddavok na odmenu a náhradu výdavkov likvidátora (§ 309g CMP). Ak však k uvedenému konaniu vymedzených osôb v lehote 6 mesiacov nedôjde, prípadne v tejto lehote nebude podaný ani návrh na vyhlásenie konkurzu, súd ex offo obchodnú spoločnosť z obchodného registra vymaže.²¹

Ďalšia možná eventualita je zrušenie obchodnej spoločnosti rozhodnutím príslušného orgánu (prípadne rozhodnutím spoločníkov), kedy ale nedôjde (z viacerých možných dôvodov) v stanovenej lehote k zloženiu preddavku na likvidáciu. Opätovne tak vzniká situácia, že obchodná spoločnosť de iure nemôže do likvidácie vstúpiť, a to z dôvodu, že likvidácia sa začína konštitutívnym zápisom likvidátora do obchodného registra, ktorý je determinovaný zložením preddavku na likvidáciu. Uvedenú situáciu rieši ustanovenie § 309i CMP, ktoré hovorí: „*Ak súd zistí, že k zrušeniu spoločnosti došlo inak ako rozhodnutím súdu, táto okolnosť vyplýva z verejnej listiny a spoločnosť nevstúpila do likvidácie v lehote ustanovenej osobitným predpisom, predpokladá sa, že je v úpadku. Ustanovenia § 309g a § 309h platia rovnako.*”²²

Podľa nášho názoru z gramatického výkladu predmetného ustanovenia vyplýva, že podmienky - zrušenie obchodnej spoločnosti inak ako rozhodnutím súdu, preukázanie tejto skutočnosti verejnou listinou, nevstúpenie obchodnej spoločnosti do likvidácie v stanovených lehotách - musia byť naplnené kumulatívne. Uvedený záver však nekorešponduje s autentickým výkladom právnej úpravy. V dôvodovej správe zákonodarca koncipuje dve alternatívy, a síce že k zrušeniu obchodnej spoločnosti došlo buď (i) rozhodnutím jej príslušného orgánu *alebo* (ii) táto skutočnosť vyplýva z verejnej listiny, pričom za príklad sa považuje úmrtý list spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti.

Podľa nášho názoru sa možno na právnu úpravu inštitútu preddavku na likvidáciu pozrieť z viacerých hľadísk. Zákonodarca sa predmetnou úpravou snaží predísť situáciám, kedy dôjde k preneseniu „bremena” likvidácie na súd a ním ustanovených likvidátorov, ktorí však nemajú zaručenú náhradu výdavkov a im patriacich odmien.²³ Domnievame sa, že zakotvenie povinnosti zložiť preddavok na likvidáciu môže obdobné situácie parciálne riešiť, avšak reálny prínos ustanovenia tejto povinnosti pravdepodobne odhalí až samotná prax. Na

²¹ Ustanovenie § 309h ods. 1 CMP.

²² Ustanovenie § 309i CMP.

²³ Bližšie pozri Dôvodovú správu k Zákonu č. 390/2019 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony; Dostupné na webovej adrese: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2019/390-2019-z-z.html?print=>.

druhej strane je nutné poukázať na pomernú komplexnosť vzájomného prepojenia všetkých súvisiacich ustanovení. Podľa nášho názoru mohol zákonodarca pri premietnutí inštitútu preddavku na likvidáciu do ObZ zvoliť precíznejší prístup v podobe koncentrovaného ustanovenia, detailnejšie opisujúceho jednotlivé povinnosti súvisiace s jeho zložením ako aj eventuality v prípade ich nesplnenia.

III. Dodatočná likvidácia

Dodatočná likvidácia predstavuje proces vyporiadania novozisteného majetku obchodnej spoločnosti po uskutočnení likvidácie (alebo konkurzu), v ktorej tento majetok nebol zohľadnený, a po následnom výmaze obchodnej spoločnosti z obchodného registra. Podľa Csacha týmto spôsobom zákonodarca priznáva možnosť existencie majetkových práv bez ich nositeľa po určitý čas.²⁴

Inštitút dodatočnej likvidácie²⁵ prešiel kvalitatívnou premenou. V prvom rade uvádzame, že zákonodarca v súvislosti s dodatočnou likvidáciou ustanovil povinnosť zložiť preddavok na likvidáciu pod sankciou zastavenia konania súdom.

Výrazná zmena novej právnej úpravy je odstránenie nesúladu medzi názorovými diskrepanciami týkajúcimi sa statusu obchodnej spoločnosti v rámci dodatočnej likvidácie.

V staršej literatúre prevažuje názor, že na obchodnú spoločnosť sa pri dodatočnej likvidácii hľadí ako na zaniknutú, teda *de iure* neexistuje a jej existencia sa neobnovuje.²⁶ Naproti tomu Ústavný súd Slovenskej republiky sa priklonil k záveru o obnovení subjektivity obchodnej spoločnosti na účely dodatočnej likvidácie.²⁷ Podľa Csacha je však takéto obnovenie obmedzené výhradne na vysporiadanie zisteného majetku.²⁸

Doterajšia právna úprava stanovovala, že po rozhodnutí súdu o nariadení dodatočnej likvidácie a vymenovaní likvidátora sa likvidátor zapíše do obchodného registra. Uvedená požiadavka spôsobovala praktické problémy, nakoľko nebolo zrejmé, kam mal byť likvidátor

²⁴ CSACH, K. - GALANDOVÁ, M. In OVEČKOVÁ, O. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. s. 657.

²⁵ Podľa ustanovenia § 75k ods. 6 ObZ sa na dodatočnú likvidáciu primerane použijú ustanovenia o likvidácii.

²⁶ Bližšie pozri ĎURICA, M. In PATAKYOVÁ, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. C.H. Beck, 2010, s. 270 – 271.

²⁷ Pozri napríklad nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 479/2011, zo dňa 12.12.2013.

²⁸ Bližšie pozri CSACH, K. *Sprievodný materiál k seminárom a prednáškam Obchodné právo I, LS 2015*. Dostupné online <https://www.upjs.sk/public/media/2701/Prednasky%20ObPI%20LS%202015.pdf>.

zapísaný. Obchodná spoločnosť, ktorej majetok sa mal likvidovať, bola totiž v čase dodatočnej likvidácie z obchodného registra vymazaná.

Uvedené problémy zákonodarca vyriešil elegantným spôsobom, a síce zakotvením pravidla, podľa ktorého súd po nariadení dodatočnej likvidácie obchodnej spoločnosti pristúpi k obnoveniu jej zápisu v obchodnom registri.²⁹ V takomto prípade platí fikcia, že obchodná spoločnosť je vnímaná akoby nezanikla.³⁰ Dané riešenie taktiež odstraňuje vyššie zadefinovaný problém týkajúci sa zápisu likvidátora do obchodného registra.

Pôvodná právna úprava ustanovovala, že rozhodnutím súdu o dodatočnej likvidácii sa obnovujú pohľadávky, ktoré veritelia nemohli z dôvodu výmazu obchodnej spoločnosti z obchodného registra uplatniť.³¹ Podľa nášho názoru nebolo predmetné ustanovenie v pôvodnom znení dostatočné. Zákonodarca explicitne neriešil otázku týkajúcu sa premlčania týchto nárokov veriteľov. Táto skutočnosť nezostala bez povšimnutia ani v kruhoch odbornej verejnosti.³² Z povahy veci je zrejmé, že dodatočná likvidácia sa nemusí vykonať bezprostredne po likvidácii, ale medzi výmazom obchodnej spoločnosti z obchodného registra a následným zistením jej ďalšieho majetku spravidla ubehne určité časové obdobie. Táto skutočnosť by mohla v konečnom dôsledku spôsobiť premlčanie nárokov niektorých veriteľov a sťažiť, prípadne znemožniť ich uspokojenie.

Zákonodarca uvedené nedostatky reflektoval v novom znení ustanovenia § 75k ods 7 ObZ, podľa ktorého premlčacia doba neplynie počas doby, po ktorú je obchodná spoločnosť vymazaná z obchodného registra. Zároveň platí, že po obnovení zápisu obchodnej spoločnosti v obchodnom registri premlčacia doba nie je kratšia ako jeden rok od nariadenia dodatočnej likvidácie.³³ Explicitné definovanie osudu nárokov veriteľov po výmaze obchodnej spoločnosti z obchodného registra možno považovať za krok, ktorý vnáša do celého procesu dodatočnej likvidácie vyššiu mieru právnej istoty veriteľov. Vystáva však otázka, akú dlhú dobu môže premlčacia doba v uvedenom prípade spočívať.

Dodatočná likvidácia je pod vplyvom novej právnej úpravy proces časovo obmedzený. Ak totiž v lehote štyroch rokov od výmazu obchodnej spoločnosti z obchodného registra nebude podaný návrh na nariadenie dodatočnej likvidácie, novozistený majetok obchodnej

²⁹ Obnovenie zápisu sa vykoná v rozsahu tých údajov, ktoré boli v obchodnom registri zapísané pred výmazom obchodnej spoločnosti. Bližšie pozri ustanovenie § 75k ods. 3 ObZ.

³⁰ Ustanovenie § 75k ods. 5 ObZ.

³¹ Pôvodné znenie ustanovenia § 75a ObZ.

³² Bližšie pozri napríklad CSACH, K. - GALANDOVÁ, M. In OVEČKOVÁ, O. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. s. 661.

³³ Ustanovenie § 75k ods. 7 ObZ.

spoločnosti uplynutím tejto doby ex lege pripadá do vlastníctva štátu.³⁴ Je zrejmé, že uvedené sa vzťahuje aj na prípady zistenia akéhokoľvek majetku obchodnej spoločnosti až po uplynutí tejto lehoty. Z uvedenej konštrukcie možno abstrahovať snahu zákonodarcu o väčšiu aktivitu zo strany oprávnených subjektov a zabránenie predlžovaniu celého procesu dodatočnej likvidácie. Na druhej strane je podľa nášho názoru otázne, či dobu štyroch rokov možno považovať za plne adekvátnu a primeranú. Zo zámeru zákonodarcu totiž nemožno vyčítať, aké boli konkrétne dôvody pre časové obmedzenie dodatočnej likvidácie v danej dĺžke. Domnievame sa, že odpoveď v tomto prípade prinesú až prakticko-aplikačné skúsenosti.

Záver

Likvidácia obchodnej spoločnosti je z hľadiska životného cyklu obchodných spoločností dôležitým inštitútom. Zákonodarca sa novelou ObZ snaží o odstránenie nedostatkov poddimenzovanej a nedostatočnej právnej úpravy likvidácie, čím má dôjsť k zefektívneniu celého procesu a k zvýšeniu aktivity zo strany dotknutých subjektov.

V prezentovanom príspevku sme načrtli a rozobrali podľa nášho názoru najdôležitejšie konceptuálne zmeny likvidácie obchodných spoločností. Viacero nových aspektov, ktoré do právnej úpravy vniesla novela ObZ, do určitej miery menia doterajší pohľad na inštitút likvidácie. Zastávame názor, že likvidácia v zásade nadobudla obligatórny charakter v prípadoch, keď celé imanie obchodnej spoločnosti neprechádza na právneho nástupcu (zrušenie obchodnej spoločnosti bez likvidácie). Uvedené odôvodňujeme tým, že zákonodarca vypustil možnosť nevykonať likvidáciu v prípade nedostatku majetku obchodnej spoločnosti.

Nanovo bol zadefinovaný aj moment vstupu obchodnej spoločnosti do likvidácie. Zákonodarca zaviedol tzv. princíp „niet likvidácie bez likvidátora“, čím by sa de facto mala odstrániť možnosť vzniku situácií, pri ktorých na začiatku likvidácie nebude vymenovaný likvidátor po dlhšiu dobu. Okrem uvedeného sa zákonodarca snažil o posilnenie postavenia likvidátora tým, že likvidáciu podmienil zložením preddavku na likvidáciu. Predmetnú zmenu odôvodňuje potrebou pokrytia odmeny a náhrad likvidátora a minimalizovaním rizika, kedy likvidátor nebude mať pokryté svoje náklady. Podľa nášho názoru možno z uvedeného abstrahovať najmä preventívnu funkciu preddavku na likvidáciu.

³⁴ Ustanovenie § 75k ods. 8 v spojení s ustanovením § 75k ods. 1 ObZ.

Zmenami prešiel aj inštitút dodatočnej likvidácie. Možno konštatovať, že nová právna úprava venuje pozornosť a snaží sa o riešenie niekoľkých problematických oblastí, ako napríklad obnovenie zápisu obchodnej spoločnosti v obchodnom registri či explicitné riešenie premlčania nárokov veriteľov po výmaze obchodnej spoločnosti z obchodného registra.

Napriek skutočnosti, že novela ObZ môže na prvý pohľad pôsobiť ako veľmi prínosná a odstraňujúca viacero aplikačno-praktických problémov, v súvislosti s jej kategorickým hodnotením je podľa nášho názoru potrebné zachovať zdržanlivý postoj. Je nutné poznamenať, že niektoré praktické problémy, ktoré vyvstali počas účinnosti toho-ktorého právneho predpisu, sa odstraňujú čiastkovými novelizáciami. Týmto spôsobom sa predchádza potrebe prijímania nových kódexov. Dosiahnutie týchto cieľov však nie je vždy stopercentné a v niektorých prípadoch môžu prijaté zmeny pôsobiť kontraproduktívne. Vzhľadom na krátky časový odstup medzi účinnosťou novely ObZ a koncipovaním predkladaného príspevku konštatujeme, že nie je možné kvalifikovane hodnotiť jej praktické dopady. Komplexné zhodnotenie tejto problematiky bude možné až po oboznámení sa s prvými právno-aplikačnými odrazmi novely.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

KUBÍČEK, P. - ŠKRINÁR, A. - NEVOLNÁ, Z. - KOLKUSOVÁ, R. - ĎURICA, M. Obchodné právo. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-619-4.

OVEČKOVÁ, O. a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-8168-573-6.

PATAKYOVÁ, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-314-1.

SUCHOŽA, J. - HUSÁR, J. a kol. Obchodné právo. Prvé vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2009. ISBN 978-80-8078-290-0.